

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jiřího Cidliny a soudkyň Mgr. Miloslavy Štorkové a JUDr. Aleny Svátkové ve věci

žalobkyně: **D. G.**, narozená xxx
bytem xxx

proti

žalované: **Česká republika – Ministerstvo vnitra**, IČO 00007064
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 00 Praha 7

o zaplacení 100 170 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 22. listopadu 2023, č. j. 15 C 85/2022-226,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku I. **mění** tak, že žaloba, aby žalovaná byla povinna zaplatit žalobkyni částku 20 170 Kč s příslušenstvím, se **zamítá**.
- II. Žalobkyně je povinna zaplatit žalované na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů částku 3 900 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni částku 20 170 Kč s úrokem z prodlení ve výši 11,75 % ročně z částky 20 170 Kč od 29. 6. 2022 do

Shodu s prvopisem potvrzuje E. P.

zaplacení do 30 dnů od právní moci rozsudku (výrok I.). Žalobu v části, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni částku 80 000 Kč s úrokem z prodlení v zákonné výši od 29. 12. 2021 do zaplacení, a v části, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni úrok z prodlení v zákonné výši z částky 100 170 Kč od 29. 12. 2021 do 28. 6. 2022, zamítl (výrok II.). Výrokem III. vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

2. V odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že žalobou ze dne 25. 6. 2022 se žalobkyně po žalované domáhala zaplacení částky 100 170 Kč s příslušenstvím. Tvrdila, že tato částka sestává z částky 20 170 Kč, coby nákladů účelně vynaložených na právní zastoupení v přestupkovém řízení a z 80 000 Kč, jako náhrady nemajetkové újmy za přestupkové řízení. Uvedla, že oznámení o zahájení řízení o přestupku ze dne 16. 4. 2021 a ze dne 8. 3. 2021 a na něj navazující řízení jsou nezákonné. Přestupkové řízení bylo vedeno pod sp. zn. KPP 4/2021, MÚTý/SPR/387/2021, u komise pro projednávání přestupků města xxx. K zahájení přestupkového řízení došlo v rozporu se zákonem poté, co oznámila na služebně Městské policie xxx, že byla napadena. I přes nahrávky, které zachycují její napadení, oznámila Městská policie v xxx podezření ze spáchání přestupku její osobou městu xxx (zdvižený prostředníček) a přestupková komise toto řízení zahájila. Městská policie dále oznámila městu xxx další skutek (křivé obvinění), kterého se měla údajně dopustit, a to pouze na základě podání vysvětlení jediné osoby. Přestupkové řízení, které bylo následně kvůli nedostatku důkazů zastaveno, bylo výsledkem šikanózního jednání, jemuž byla ze strany města a jeho zaměstnanců vystavována.
3. Kromě nemajetkové újmy uplatňovala po žalované náhradu škody v podobě vynaložených nákladů na právní služby, které spočívaly v převzetí právního zastoupení, třech telefonických konzultacích s její právní zástupkyní, studiu spisu „xxx“ včetně videí ze spisu a videí poskytnutých její osobou, dopisu Městské policii xxx, e-mailové komunikaci, kontrole zaslaných důkazů, návrhu na doplnění dokazování, odpovědi na sdělení Městské policii xxx, přípravě na jednání ve věci „xxx“, cestě do xxx a zpět do xxx, poradě před jednáním, jednání ve věci dne 1. 6. 2021, vyjádření ve věci „xxx“ a poradě.
4. V podání ze dne 9. 1. 2023 žalobkyně uvedla, že podanou žalobou uplatňuje nárok na náhradu škody a nemajetkové újmy za nezákonné přestupkové řízení. Pochybení, kterých se dopustili strážníci městské policie, slouží k dokreslení příběhu, jehož byla součástí, a který jako celek utváří obraz o rozsahu jí způsobené újmy.
5. Při prvním jednání ve věci dne 13. 1. 2023 žalobkyně upřesnila žalobu s tím, že svůj nárok na náhradu škody a nemajetkové újmy odvozovala z titulu nesprávného úředního postupu. Jednalo se o projednávání přestupku, o němž se vedl přestupkový spis města xxx sp. zn. KPP 4/2021.
6. Žalovaná uvedla, že žaloba není důvodná. Zdůraznila, že existence újmy a příčinná souvislost mezi ní a nesprávným úředním postupem musí být nejen tvrzena, ale i doložena. Správní orgán postupoval v souladu s právními předpisy, pokud proti žalobkyni zahájil z moci úřední přestupkové řízení za situace, že mu městská policie tento přestupek oznámila. V dané věci tak nedošlo k vydání nezákonného rozhodnutí ani k nesprávnému úřednímu postupu.
7. Rozsudkem ze dne 3. 2. 2023, č. j. 15 C 85/2022-131, soud prvního stupně žalobu jako nedůvodnou zamítl, když k odvolání žalobkyně bylo odvolacím soudem usnesením ze dne 10. 5. 2023, č. j. 39 Co 106/2023-2023-154, toto rozhodnutí zrušeno a věc vrácena k dalšímu řízení. V rámci svého odůvodnění odvolací soud uvedl, že žalobkyně se domáhala nároku na náhradu vynaložených nákladů za právní zastoupení a dále zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., která jí měla vzniknout v důsledku zahájení přestupkového řízení vedeného městem xxx ve věci dvou přestupků proti občanskému soužití podle ust. § 7 odst. 1 písm. a), c)

zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, přičemž toto řízení neskončilo pravomocným odsouzením, avšak bylo zastaveno, neboť skutečnosti uvedené v jednotlivých oznámeních (posléze sloučených do společného řízení pod sp. zn. KPP 4/2021) nebyly prokázány. Odvolací soud dospěl k závěru, že v předmětném přestupkovém řízení lze shledat paralelu s trestním stíháním osoby, která nebyla uznána vinnou, přičemž judikaturou je dovozeno, že usnesení o zahájení trestního stíhání je nezákonným s ohledem na výsledek trestního stíhání, jakkoliv nebylo formálně zrušeno. Shrnu, že závěr soudu prvního stupně, který ho vedl k zamítnutí žaloby, navozující dojem, že v rozporu s ust. § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., v posuzovaném řízení nebylo vydáno nezákonné rozhodnutí, je nesprávný.

8. V intencích závěrů odvolacího soudu soud prvního stupně vyzval žalobkyni usnesením ze dne 13. 7. 2023, č. j. 15 C 85/2022-161, aby tvrdila, jaká nemajetková újma jí vznikla a z jakého titulu, zda z nezákonného rozhodnutí či z nesprávného úředního postupu, a jaká byla její intenzita. Dále, zda nemajetková újma jí vznikla z důvodu, že vůbec proti ní bylo vedeno přestupkové řízení, či zda nároky dovozuje i z toho, že přestupkové řízení bylo vedeno na základě šikanózního jednání, jemuž byla ze strany města či jeho zaměstnanců vystavována, či zda přestupkové řízení bylo vůči ní vedeno šikanózním způsobem a dále, zda nemajetková újma vznikla tím, že byla vystavena šikanóznímu jednání jiných osob, a zda se jednalo o osoby úřední či osoby jiné a k těmto tvrzením označila důkazy.
9. Podáním ze dne 14. 8. 2023 žalobkyně doplnila žalobu tak, že jí vznikla nemajetková újma z titulu nezákonného rozhodnutí, když se jedná o oznámení o zahájení řízení o přestupku ze dne 16. 4. 2021. Nemajetková újma jí vznikla pouze z důvodu, že proti ní bylo vedeno (zahájeno) přestupkové řízení. Nemajetková újma nevznikla tím, že byla vystavena šikanóznímu jednání jiných osob.
10. Žalovaná ve svém vyjádření k doplnění žaloby ze dne 13. 9. 2023 setrvala na svých závěrech, když uvedla, že pokud nebude soudem prvního stupně identifikováno a prokázáno pochybení správního orgánu, které mu lze klást při vedení přestupkového řízení za vinu, bude proti právnímu názoru odvolacího soudu brojit.
11. Na základě provedeného dokazování soud prvního stupně s odkazem na příslušná zákonná ustanovení §§ 8 odst. 1, 3; 13 odst. 1, 2; 31 zákona č. 82/1998 Sb., a ust. § 79 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, konstatoval, že žalobkyně instruktivně vedena, aby tvrdila rozhodné skutečnosti nejen ve vztahu k prokázání vzniku nemajetkové újmy jako takové, ale též k jí požadované výši, však svá tvrzení neprokázala. Shrnu, že žalobkyně je poměrně konfliktní osobou, která na kritiku reaguje většinou nepřiměřeně až vulgárně, a pro její povahu a jednání je mezi obyvateli města xxx neoblíbená.
12. Soud prvního stupně po provedeném dokazování dospěl k závěru, že žaloba je důvodná pouze částečně, a to v nároku na náhradu majetkové újmy ve výši 20 170 Kč, když tato částka představuje vynaložené náklady na právní služby, které spočívají v převzetí právního zastoupení, třech telefonických konzultacích právní zástupkyně žalobkyně s žalobkyní, studiu spisu „xxx“ včetně videí ze spisu a videí poskytnutých žalobkyní, dopisu Městské policii xxx, e-mailové komunikaci s žalobkyní a kontrole důkazů zaslaných žalobkyní, návrhu na doplnění dokazování, odpovědi na sdělení Městské policii xxx, přípravě na jednání ve věci „xxx“, cestě do xxx a zpět do xxx, poradě s žalobkyní před jednáním, jednáním ve věci dne 1. 6. 2021, vyjádření ve věci „xxx“ a poradě s žalobkyní.
13. Žalobkyně výši požadovaných nákladů na své právní zastoupení v přestupkovém řízení prokázala listinou „Vyúčtování odměny a nákladů advokáta“ celkem na částku 24 700 Kč, fakturou číslo

2021-09 na částku 19 700 Kč, kterou právní zástupkyně žalobkyně vyúčtovala žalobkyni za právní služby po odečtení zálohy ve výši 5 000 Kč, fakturou číslo ZF 2021-05 na částku 5 000 Kč, kterou právní zástupkyně žalobkyně vyúčtovala žalobkyni jako zálohu na právní služby, dále listinou „Vyúčtování odměny a nákladů advokáta“ celkem na částku 26 798 Kč, fakturou číslo 2021-13 na částku 26 798 Kč, výpisem z běžného účtu právní zástupkyně žalobkyně č. xxx, ze kterého vyplývá, že z čísla účtu xxx byly na tento účet uhrazeny i částky uvedené na výše uvedených fakturách.

14. Pokud se jedná o nárok žalobkyně na přiznání náhrady za nemajetkovou újmu ve výši 80 000 Kč, která jí měla vzniknout z titulu nezákonného rozhodnutí, když se jedná o oznámení o zahájení řízení o přestupku ze dne 16. 4. 2021, tento soud prvního stupně zamítl. V této souvislosti uzavřel, že nemajetková újma žalobkyni měla vzniknout pouze z důvodu, že proti ní bylo vedeno (zahájeno) přestupkové řízení ve věci dvou přestupků proti občanskému soužití podle ustanovení § 7 odst. 1 písm. a), c) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, přičemž toto řízení neskončilo pravomocným odsouzením, avšak bylo zastaveno, neboť skutečnosti uvedené v jednotlivých oznámeních (posléze sloučených do společného řízení pod sp. zn. KPP 4/2021) nebyly prokázány. Nemajetková újma nevznikla žalobkyni tím, že byla vystavena šikanóznímu jednání jiných osob.
15. Soud prvního stupně shrnul, že nepřiznal žalobkyni nárok na náhradu nemajetkové újmy z důvodu, že a) žalobkyně svá tvrzení ohledně vzniku nemajetkové újmy a její výše neprokázala; b) správní orgán zahájil přestupkové řízení z moci úřední na základě oznámení městské policie; c) správní orgán neměl důvod ihned po obdržení oznámení ze strany městské policie řízení o přestupku odložit, a to vzhledem k povaze přestupku, kterého se měla žalobkyně dopustit, když přihlédl k již dříve vedenému a pravomocně skončenému přestupkovému řízení, ve kterém byla žalobkyně uznána vinnou z přestupku proti občanskému soužití a byl jí uložen trest pokuty; d) ve věci před přestupkovou komisí se konalo pouze jedno jednání a to dne 1. 6. 2021, na kterém žalobkyně nepopřela, že by ukázala vztyčený prostředníček, ale nebylo to gesto konkrétně vůči panu C., chtěla si pouze ulevit; mimo jiné i kvůli gestu vztyčeného prostředníčku směrem k panu C. bylo přestupkové řízení s žalobkyní zahájeno, což je prokázáno oznámením o zahájení řízení o přestupku z moci úřední ze dne 16. 4. 2021, č. j. KPP 4/2021. V Zápisu o podaném vysvětlení ze dne 8. 1. 2021, č. j. MP-Tý 014/2021-F-1, který vyhotovila Městská policie města xxx, žalobkyně uvedla, že na muže ze služeb města, jak jej spatřila, v rozčilení ukázala vztyčený prostředníček. Na základě tohoto jednání oznámila městská policie přestupek komisi pro projednávání přestupků města xxx, a to oznámením přestupku ze dne 3. 2. 2021, č. j. MP-Tý.014/2021-F.
16. Správní orgán postupoval v rámci přestupkového řízení, které je ovládáno zásadou vyšetřovací, vůči žalobkyni šetrně a koncentrovaně. Řízení zahájil na základě dvou oznámení přestupku Městskou policií města xxx, když v úvahu vzal i předchozí chování žalobkyně a její pravomocné odsouzení za spáchaný přestupek proti občanskému soužití vůči 13 obyvatelům města xxx. Důvod pro odložení věci neshledal. Povinnost zajistit všechny důkazy k posouzení a prokázání viny přestupce leží na správním orgánu. Před komisí pro projednávání přestupků se konalo pouze jedno jednání, na kterém bylo provedeno veškeré dokazování, které měl správní orgán připraveno. Žalobkyni nebylo správním orgánem odepřeno právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které jí byly kladeny za vinu a k důkazům o nich, byla jí dána možnost uplatňovat skutečnosti a navrhopvat důkazy na svoji obhajobu a podávat návrhy, k výpovědi nebyla jakýmkoli způsobem nucena. Žalobkyně tato svá práva aktivně využívala. Výsledkem řízení bylo usnesení komise pro projednávání přestupků Města xxx ze dne 30. 6. 2021, sp. zn. KPP 4/2021, MÚTý/SPR/387/2021, JID: 37 15/2021/MÚTý, kterým bylo řízení zahájeno z moci úřední o přestupku proti občanskému soužití podle ust. § 7 odst. 1 písm. a), c) zákona č. 251/2016 Sb., podle ust. § 86 odst. 1 písm. c) zákona č. 250/2016 Sb., zastaveno, neboť spáchání skutků, o nichž se vedlo řízení, nebylo žalobkyni prokázáno.

17. Námitku, že přestupkové řízení bylo vedeno nezákonně, když jednání žalobkyně nemohlo naplnit skutkovou podstatu jakéhokoli přestupku a městská policie vůbec neměla věc postoupit komisi pro projednávání přestupků, soud prvního stupně neshledal důvodnou.
18. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem soud prvního stupně, jak bylo shora uvedeno, žalobu, kterou se žalobkyně domáhala přiznání zadostiučinění ve výši 80 000 Kč za vzniklou nemajetkovou újmu, a to včetně příslušenství, zamítl. Současně pak zamítl žalobu i v části úroku z prodlení v zákonné výši z částky 100 170 Kč od 29. 12. 2021 do 28. 6. 2022.
19. Výrok o náhradě nákladů řízení soud prvního stupně odůvodnil ust. § 142 odst. 2 o. s. ř., když obě účastnice řízení měly ve věci úspěch pouze částečný.
20. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná včasné odvolání, které směřovalo do výroku I. o věci samé a výroku III. o nákladech řízení. Vytýkala předně, že samotným odvolacím soudem nebyly zohledněny závěry usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 2. 2022, sp. zn. IV. ÚS 41/22, s tím, že dle jeho dosavadní judikatury je analogické aplikování závěru o škodě způsobené zahájením či vedením trestního stíhání, které neskončilo pravomocným zproštěním žaloby, možné jen za předpokladu, že takové přestupkové řízení je stíženo zřetelnými pochybeními správními orgány, která vedla k tomu, že v přestupkovém řízení byla zastoupenými obviněnými činěna řada úkonů, jež neúměrně zvyšovaly jimi vynaložené náklady na zastoupení. Zdůraznila, že nebylo zjištěno, že by se komise pro projednávání přestupků města xxx jakéhokoli procesního pochybení dopustila. Podobně se ani soud prvního stupně nezmínil ve svém druhém z rozhodnutí, že by se správní orgán dopustil pochybení. Soud prvního stupně konstatoval, že správní orgán (přestupková komise) před zahájením přestupkového řízení nemá možnost (na rozdíl od orgánů činných v trestním řízení) provádět prověřování. Pokud skutečnosti nasvědčují tomu, že k přestupkovému jednání došlo, což nasvědčovalo i v projednávaném případě, nemůže správní orgán postupovat jinak než zahájit řízení o přestupku. Takovou skutečností je nepochybně oznámení přestupku, které správnímu orgánu zaslala Městská policie xxx. Zároveň nemůže být na libovůli správního orgánu, zda řízení, které lze zahájit pouze z moci úřední, zahájí či nikoli, neboť je jeho činnost ovládána principem oficiality, podle které správní orgán má právo a povinnost zahájit řízení, jakmile nastane skutečnost předvídaná zákonem. Správní orgán tak nemůže být vinen ani z toho, že by ve věci vydával zkratkovitá rozhodnutí o vině žalobkyně, kterým by chyběla opora v provedeném dokazování, což judikatura již dvakrát vyhodnotila jako důvod pro analogickou aplikaci judikatury o odpovědnosti státu za vedení trestního stíhání s osobou, která nebyla uznána vinnou. Uzavřela, že přestupková komise se žádných procesních pochybení při projednávání přestupku nedopustila (kdy žádné pochybení nebyl schopen vysledovat soud prvního stupně ani odvolací soud). Uvedla, že nesouhlasí se závěrem, že v předmětném společném přestupkovém řízení bylo vydáno nezákonné rozhodnutí. Pokud žalobkyně namítala, že jí nemajetková újma vznikla pouze z důvodu, že proti ní bylo vedeno (zahájeno) přestupkové řízení, šlo by uvažovat o odpovědnosti státu za škodu toliko za předpokladu, že by se správní orgán ve věci dopustil nějakého procesního pochybení anebo toto řízení bylo od počátku nedůvodné. Navrhovala s odkazem na ust. § 13 o. z., aby odvolací soud napadený rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I. zamítl a přiznal jí náhradu nákladů řízení.
21. Žalobkyně se k odvolání žalované vyjádřila s tím, že navrhovala, aby odvolací soud potvrdil napadený rozsudek soudu prvního stupně a přiznal jí náhradu nákladů odvolacího řízení. Podle jejího názoru se jí podařilo prokázat příčinnou souvislost mezi nezákonným rozhodnutím a vzniklou újmou. Náhrada nákladů tohoto soudního řízení by jí měla proto být v plném rozsahu přiznána. Sdělila současně ukončení právního zastoupení.

22. V podání datovaném dnem 2. 4. 2024 se žalobkyně omluvila z jednání odvolacího soudu nařízeného na den 17. 4. 2024 z důvodu dlouhodobé pracovní neschopnosti, když je možné jednat v její nepřítomnosti.
23. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek soudu prvního stupně z podnětu a v rozsahu podaného odvolání, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (ust. §§ 212, 212a, a ust. § 214 odst. 1 o. s. ř.), a dospěl k následujícím závěrům.
24. Předně je třeba uvést, že předmětem odvolacího řízení zůstal výrok I. napadeného rozhodnutí, kterým přisouzená částka žalobkyni ve výši 20 170 Kč se zákonným úrokem z prodlení představovala účelně vynaložené náklady, které vynaložila v souvislosti se svým právním zastoupením v přestupkovém řízení vedeném komisí pro projednávání přestupků města xxx pod sp. zn. KPP 4/2021 ve věci obvinění z přestupků proti občanskému soužití dle ust. § 7 odst. 1 písm. a) a c) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích.
25. Přestupkové řízení neskončilo pravomocným odsouzením, neboť bylo po prvním ústním jednání usnesením zastaveno, když skutečnosti uvedené v jednotlivých oznámeních se nepodařilo žalobkyni prokázat.
26. Odvolací soud si je vědom vysloveného právního názoru v předchozím kasačním rozhodnutí, v jehož intencích ve smyslu ust. § 206 odst. 1 o. s. ř. postupoval soud prvního stupně, přesto je třeba zdůraznit, že s ohledem na aktuální judikaturu v posuzovaném případě dospěl k závěru, že argumentace žalované obsažená v odvolání je zcela opodstatněná.
27. Žalobkyně své nároky dovozovala z toho, že proti ní bylo přestupkové řízení vůbec vedeno s tím, že dle jeho výsledku je nutno dovodit odpovědnostní titul spočívající v nezákonném rozhodnutí.
28. Na tomto místě odvolací soud odkazuje na usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 2. 2022, sp. zn. IV. ÚS 41/22, ze kterého se mj. podává, že: „Ústavní soud v minulosti judikoval, že na rozhodování o náhradě škody způsobené zahájením či vedením přestupkového řízení je za určitých okolností analogicky aplikovatelný závěr o škodě způsobené zahájením či vedením trestního řízení, které skončilo pravomocným zproštěním obžaloby. Podle této judikatury týkající se trestního řízení platí, že ukáže-li se, že se obviněný nedopustil trestné činnosti, pro kterou byl stíhán, pak má být odškodněn za veškeré úkony, kterým ho stát neoprávněně v trestním řízení podrobil. Tuto judikaturu lze přitom analogicky uplatnit i na přestupkové řízení, které skončilo pravomocným rozhodnutím, že se obviněný přestupku nedopustil (viz výše zmíněné nálezy sp. zn. II. ÚS 1099/19; sp. zn. IV. ÚS 2841/19; sp. zn. III. ÚS 917/21). K této možnosti Ústavní soud dodal, že ne každé zahájení přestupkového řízení či procesní postup správních orgánů v jeho průběhu, které by nevyústily v pravomocné meritorní rozhodnutí o shledání viny ze spáchání přestupku, je možné paušálně považovat za nesprávný úřední postup, resp. nezákonné rozhodnutí zakládající odpovědnost státu za škodu podle zákona č. 82/1998 Sb. V každém jednotlivém řízení je zapotřebí samostatně zkoumat, zda zahájení přestupkového řízení či procesní postup správních orgánů lze považovat za nesprávný úřední postup, resp. nezákonné rozhodnutí, a zda tedy vzniká nárok na náhradu škody. Při popsané analogické aplikaci závěrů vztahujících se k náhradě škody v trestním řízení nelze ztrácet ze zřetele, že v trestním řízení je obviněný vystaven riziku uplatnění řady omezujících institutů, které jsou daleko závažnější než v přestupkovém řízení. Obecně pak v trestním řízení oproti řízení o přestupku hrozí citelnější tresty, což platí zejména o trestu odnětí svobody, který v přestupkovém řízení není možné uložit. Vedení trestního řízení zpravidla představuje pro obviněného větší psychickou zátěž v porovnání s přestupkovým řízením (u méně závažných přestupků navíc o znatelné psychické zátěži spojené s jejich vedením nelze ani uvažovat). Samotný fakt trestního stíhání má na obviněného, navzdory zásadě presumpce nevin, nezřídka

difamační dopad, což pro přestupkové řízení neplatí. Popsané rozdíly mezi trestním řízením a přestupkovým řízením je třeba mít na paměti při analogické aplikaci závěrů judikatury týkající se náhrady škody způsobené zahájením či vedením trestního řízení, které skončilo pravomocným zproštěním obžaloby. Jak bylo již výše uvedeno, při rozhodování, zda je dán nárok na náhradu škody za zahájení či vedení přestupkového řízení, je třeba důsledně zohledňovat konkrétní okolnosti věci a zejména okolnosti postupu orgánů veřejné moci. Za ústavně přijatelný Ústavní soud v bodě 13. odůvodnění usnesení ze dne 4. 6. 2019, sp. zn. II. ÚS 1470/19, označil závěr, že samotná okolnost zahájení přestupkového řízení pro svou nižší společenskou závažnost ve srovnání s trestním řízením nezakládá odpovědnost státu podle zákona č. 82/1998 Sb. jen z toho důvodu, že nedošlo k uznání viny či k uložení sankce za přestupek. V přestupkovém řízení, které skončilo jeho zastavením z důvodů, že se skutek, o němž se vede řízení, nestal nebo není přestupkem, skutek nespáchal obviněný či spáchání skutku, o němž se vede řízení, nebylo obviněnému prokázáno (ust. § 86 odst. 1 písm. a/ až c/ zákona č. 250/2016 Sb.), Ústavní soud v minulosti shledal neústavnost v rozhodnutí soudů, které zamítly žalobu na náhradu škody v podobě vynaložených nákladů na zastoupení v přestupkovém řízení, bylo-li takové řízení stíženo zřetelným pochybením správního orgánu, které vedlo k tomu, že v přestupkovém řízení byla zastoupenými obviněnými činěna řada úkonů, jež neúměrně zvyšovaly jimi vynaložené náklady na zastoupení“.

29. V kontextu uvedeného odvolací soud opakovaně zdůrazňuje, že samotná okolnost zahájení přestupkového řízení nezakládá odpovědnost státu podle zákona č. 82/1998 Sb. jen z toho důvodu, že nedošlo k uznání viny či uložení sankce za přestupek. V samotném zahájení přestupkového řízení nelze spatřovat nesprávný úřední postup ani nezákonné rozhodnutí, což platí i pro vedení takového řízení, neboť správní orgán se v konkrétním případě v jeho průběhu nedopustil procesních pochybení, takže v důsledku jejich absence žalobkyni nemohly vzniknout náklady na zastoupení.
30. S ohledem na uvedené se odvolací soud rozešel s názorem soudu prvního stupně o důvodnosti nároku žalobkyně ve výši 20 170 Kč představujícím náklady za právní zastoupení. I v souvislosti s tímto nárokem lze shrnout, že správní orgán je povinen zahájit řízení o každém přestupku, o němž se dozví (jestliže zjistí podezření, že byl spáchán přestupek, což nevylučuje oznámení přestupku), a postupuje v řízení z moci úřední. Dospěje-li k závěru, že je třeba o zjištěném či avizovaném skutku jako přestupku jednat a rozhodnout, sám takové řízení zahájí. Výjimkou jsou toliko případy, kdy správní orgán zjistí některý z důvodů pro odložení věci dle ust. § 76 zákona č. 250/2016 Sb. V takových případech řízení o přestupku nezahájí a věc usnesením odloží. Podle usnesení Ústavního soudu ze dne 8. 10. 2022, sp. zn. II. ÚS 586/02, nemůže záležet na libovůli správního orgánu, zda řízení, které lze zahájit pouze z moci úřední, zahájí či nikoliv, neboť jeho činnost je ovládána mj. principem oficiality, podle kterého správní orgán má právo a povinnost zahájit řízení, jakmile nastane skutečnost předvídaná zákonem, bez ohledu na to, jak ji zjistí.
31. Správnímu orgánu byl přestupek podle ust. § 7 odst. 1 písm. a) a přestupek podle ust. § 7 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona č. 251/2016 Sb. oznámen městskou policií v souladu s ust. § 10 odst. 2 a 3 zákona č. 553/1991 Sb. a správní orgán tak byl povinen zahájit řízení o přestupku a postupovat v řízení z moci úřední (ust. § 78 zákona č. 250/2016 Sb.). Poté, co správní orgán obdržel od městské policie oznámení přestupku, a dospěl k závěru, že nejsou dány důvody pro odložení věci dle ust. § 76 zákona č. 250/2016 Sb., zahájil správní řízení oznámením o zahájení řízení o přestupku z moci úřední se souhlasem osob přímo postižených spácháním přestupku ze dne 16. 4. 2021, č. j. KPP 4/2021, které bylo žalobkyni doručeno dne 20. 4. 2021 a které obsahovalo všechny zákonem stanovené náležitosti (ust. § 78 zákona č. 250/2016 Sb.), tedy popis skutku obsahoval skutkový děj, místo a čas spáchání a aktéry, dále právní kvalifikaci skutku a jaký přestupek je v okamžiku zahájení řízení ve skutku, který má být předmětem zahajovaného řízení, spatřován, a

prováděl dokazování. Správní orgán dospěl po provedeném dokazování k závěru, že spáchání skutků, o nichž se vedlo řízení, nebylo žalobkyni prokázáno a řízení bylo zastaveno. Správní orgán před zahájením přestupkového řízení nemá možnost na rozdíl od orgánů činných v trestním řízení provádět prověřování. Pokud skutečnosti nasvědčují tomu, že k přestupkovému jednání došlo, což nastalo i v projednávaném případě, nemůže správní orgán postupovat jinak než zahájit řízení o přestupku, přičemž takovou skutečností jsou nepochybně dvě oznámení přestupku, která správnímu orgánu zaslala městská policie. Jediným důvodem, pro které by správní orgán v projednávané věci mohl teoreticky věc odložit, aniž by zahájil řízení, je důvod uvedený v ust. § 76 odst. 1 písm. a) zákona č. 250/2016 Sb., tedy že došlé oznámení neodůvodňuje zahájení řízení o přestupku nebo předání věci. Správní orgán však před zahájením řízení dospěl na základě podkladů zaslaných Městskou policií xxx k závěru, že k přestupkovému jednání s největší pravděpodobností došlo, navíc s přihlédnutím ke skutečnosti, že žalobkyně byla za obdobný přestupek již pravomocně postižena v roce 2020. Důvod pro odložení věci dle ust. § 76 zákona č. 250/2016 Sb. tak nebyl dán.

32. Odvolací soud uzavírá, že v posuzované věci nebyly zjištěny v rámci zahájení a vedení přestupkového řízení žádné procesní vady, jež by mohly být hodnoceny jako nesprávný úřední postup, ani žádné nezákonné rozhodnutí.
33. Za těchto okolností odvolací soud napadené rozhodnutí soudu prvního stupně ve výroku I. změnil tak, že žalobu v napadeném rozsahu zamítl (ust. § 220 o. s. ř.).
34. Výrok o nákladech řízení před soudy obou stupňů je odůvodněn ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ust. § 224 odst. 2 o. s. ř. za situace, že žalovaná byla zcela úspěšná. Částka 3 900 Kč je představována paušální náhradou hotových výdajů ve výši 300 Kč za vyjádření k žalobě ze dne 2. 11. 2022, přípravu účasti na jednání, účast na jednání 13. 1. 2023, repliku ze dne 24. 1. 2023, účast na jednání 30. 1. 2023, vyjádření k odvolání ze dne 20. 3. 2023, účast na jednání odvolacího soudu 10. 5. 2023, vyjádření k doplnění žaloby ze dne 13. 9. 2023, účast na jednání 31. 10. 2023 a 13. 11. 2023, účast na vyhlášení rozsudku 22. 11. 2023, odvolání ze dne 4. 12. 2023, účast na jednání odvolacího soudu 17. 4. 2024 (ust. § 151 odst. 3 o. s. ř., ust. §§ 1 odst. 3 písm. a/, b/ c/, 2 odst. 3 vyhlášky č. 254/2015 Sb.).
35. Výrok II. rozsudku soudu prvního stupně, nedotčený odvoláním, nabyl samostatně právní moci (ust. § 206 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není dovolání přípustné.

Praha 17. dubna 2024

JUDr. Jiří Cidlina v. r.
předseda senátu